

ΚΡΗΤΗ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΥ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ, ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΥ ΕΝΩΣΕΩΣ Editor's Address: 263 W. 30th St., New York, N. Y. Tel. L.Ongacre 5-8622

ΕΤΟΣ 31ον, ΑΡΙΘ. 351

SEPTEMBER — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1958

YEAR XXXI, No. 351

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Αί έορταί που καθιερώθησαν υπό τής Παγκρητικής Ένώσεως δέν είναι μόνον άναμνηστικά μεγάλων γεγονότων, αλλά και έθνικοί σταθμοί, εις τούς όποιους σταματώμεν κατά την μακράν διαδρομήν τής ζωής δια νά έμψυχώθωμεν, παραδειγματισθώμεν, αναλάβωμεν νέας δυνάμεις καί με μεγαλειτέραν καρτερίαν, τόλμην καί αυτοπεποίθησιν συνεχίσωμεν τούς άγώνας προς έπιτέλεσιν του προορισμού μας.

Συμφώνως με τό Καταστατικόν μας, την 14ην Όκτωβρίου, όφείλομεν νά έορτάσωμεν πανηγυρικώς την 29ην έπέτειον από τής ίδρύσεως τής Παγκρητικής Ένώσεως, διοργανώνοντες εις τας Λέσχας ήμών, ή εις άλλας εύπρεπείς αίθούσας, άναμνηστικάς έσπερίδας, καί τό προϊόν έκ τών κερδών διαθιβάσωμεν εις τό Κέντρον, προς ένίσχυσιν του Έκπαιδευτικού Ταμείου τών Υποτροφιών. Προσκαλούμεν, όθεν, όλα τά Τμήματα εις τών ιερών αυτών άγώνων τής εκπαιδεύσεως τής Νεολαίας μας, έπαφίοντες εις τούς Άξιωματούχους, Κυβερνήτας, Κηδεμόνας, Πρόεδρους τών Έπιτροπών καί τούς Υιούς καί Θυγατέρας τής Κρήτης, τήν έξεύρεσιν μέσων καί τρόπων, δια τήν συλλογήν όσον δυνατόν περισσοτέρων χρημάτων. Δώσατε πλουσιοπαρόχως τά δώρα τής αγάπης σας προς τήν εύέλπιδα νεολαίαν μας, ή όποία έμφορείται υπό τής εύγενούς φιλοδοξίας νά καταλάβη τήν έμπρέπουσαν εις αύτήν θέσιν εις τήν ένδοξον Άμερικανικήν Συμπολιτείαν.

Κατά τήν μεγάλην αύτήν ήμέραν, την 14ην Όκτωβρίου 1929, οι πρωτοπόροι έθεσαν τόν θεμέλιον λίθον, έπί του όποιου έστηρίχθη τό Μεγαλοπρεπές Μέγαρον τής Παγκρητικής Ένώσεως έν Άμερική Ό ένθουσιασμός που έπεκράτησε μεταξύ τών Κρητών ήτο άπερίγραπτος. Γενικός συναγεμρός έπηκολούθησε. Έκατοντάδες Κρητών προσήλθον καί κατετάχθησαν υπό τό Λάβαρον τής Παγκρητικής Ένώσεως Παλαίμαχοι τών υπέρ τής έλευθερίας άγώνων καί τής Ένώσεως τής Κρήτης μας μετά τής Μητρος Έλλάδος, Μακεδονομάχοι, πόλεμισταί τών άκρολευθερωτικών πολέμων μας τού 1912 καί 1913, πόλεμαρχοί του μακροχρονίου άγώνος τής Μικρασιατικής έκστρατείας, μαχηταί καί υπερασπισταί τής ένδόξης Άμερικανικής Διαστρέου εις τά πεδία τής Γαλλικής Δημοκρατίας, άθληταί στα έργα ειρήνης, εύγενείς Κρήσσαι μητέρες καί Νεοκρήτες καί Νεοκρήσσαι τής Έλληνοαμερικανικής γενεάς.

Με πεπειραμένους οιακιστάς καί φροντιστάς επί του ίσχυρου σκάφους, με άξιωματούχους έμπορουμένους υπό εύγενούς φιλοδοξίας, με πληρώματα άσύστηρώς πειθαρχούντα καί έμνεόμενα υπό τής ιεράς Ίδέας του Συγκρητισμού, καί με τήν άρωγήν τής Θείας Δυνάμεως, ή Κρητική Τριήρης παρακαμψε σκοπέλους, υπερεπήδησε ύφάλους, διέφυγε τήν Σκύλλαν καί Χάρυβδιν τής δυσπραγίας, καί με άναπεπταμένην τήν ένδοξον Σημαίαν τής, πλεύουσα όλοταχώς προς τήν διεύθυνσιν του τηλαυγούς Φάρου, εισήλθεν εις τόν ασφαλή λιμένα τής πλήρους άποκαταστάσεως. Τά θαυμάσια έργα που έπετέλεσεν ή Παγκρητική Ένωσις έπέσπασαν τήν έκτίμησιν του Άμερικανικού καί Έλληνικού λαού.

Ποιον ήτο τό εύγενές έλατήριον που παρώτρυνε τούς πρωτοπόρους εις τήν Ένωσιν τών Κρητών τής Άμερικής; Ητο ή έπίγνωσις ότι ή Κρητική ψυχή τρέφει τό ύψηλότερα ιδεώδη τής ζωής, ότι δια τής Ένώσεως θά ήδύνατο νά έξωτερικεύση μεγαλοπρεπώς τά μεγάλα προτερήματα τής, δια τών όποιών θά έπεδεικνυεν εις τόν Άμερικανικόν λαόν τήν ικανότητά της νά συμμετάσχη εις τούς άγώνους του, νά ένισχύση τήν Δημοκρατικήν Ίδεολογίαν που ένώνει τούς δύο φιλελευθέρους λαούς, τήν Έλλάδα καί τήν Άμερικήν, νά εισέλθη εις τό πνεύμα τής κοινωνικής καί πολιτικής του ζωής, νά συναγωνισθώ καί νά δημιουργήση μία καλλιτέραν κοινωνικήν καί έθνωφελή σταδιοδρομίαν.

Η Ένωσις ήναψε τήν ιερών φλόγα τής Κρητικής ψυχής καί άπέτιναξε τήν μονότονον ή άπεχθή άδράνεια του στενού περιβάλλοντος. Η άπομόνωσις που έπέφερε τόν μαρσαμόν εις τας Άδελφότητας, δέν ύφίσταται πλέον. Μία μεγαλοπρεπής καί άκατάλυτος Κυψέλη ύψούται σήμεραν εις τήν Άμερικήν, έντός τής όποιας θομβούν χιλιάδες εργατικών μελισσών, δια νά παρασκευάζουν τό εύοσμον μέλι, που γλυκαίνει πικραμένας καρδιάς δεινοπαθούντων άδελφών μας καί τρέφει τήν έλπίδα τής επιβιώσεως του Συγκρητισμού, δια τής εκπαιδεύσεως καί οργανώσεως τής Κρητικής Νεολαίας. Εις ήμάς έλαχεν ό ιερός κλήρον νά συνεχίσωμεν τούς άγώνους τής Παγκρητικής Ένώσεως, νά διαθώμεν σταθερώς τήν ίσχυράν γέφυραν, τήν όποιαν δια σκληράς πάλης 29 έτών έκτισαν οι γονείς μας, καί νά μεταλαμπαδεύσωμεν τό λαμπρόν καί άνέσπερον φώς που μας παρέδωσαν εις τήν έπερχομένην γενεάν.

Η 14η Όκτωβρίου, είναι ήμέρα αγάπης, πατριωτισμού, όμοιοίας καί συνεργασίας. Συνερχόμενοι εις τας Λέσχας μας, ως άποτίσωμεν φόρον εύγνωμοσύνης προς τούς άπελθόντας, δια σιγής ένός λεπτού, ως εκφράσωμεν τήν έκτίμησιν καί τόν σεβασμόν μας προς τούς έπιζώντας καί ως έξάρωμεν δι' ωραίων λόγων, τό θεάρεστον καί πατριωτικόν έργον τής Παγκρητικής Ένώσεως.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Γ. ΠΑΥΛΑΚΙΣ, Πρόεδρος Π. Ε.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ

Νίκος Καζαντζάκις

Εις τας 26 Όκτωβρίου θά κλειση ένας χρόνος από τήν ήμέρα που τό σωμα του Καζαντζάκη έσκεπάστηκε από τό ιερό χώμα του δοξαμένου Κάστρου, έκε' κάτω στην άθάνατη Κρήτη. Καί άλλα μεγάλα πνεύματα αγάπησαν τήν Κρήτην καί έψαλαν τόν ήρωισμόν της καί τήν δόξα της, αλλά μόνον ό Καζαντζάκις τήν έκλεισε στην άγκαλιά του τόσο σφικτά, που άναψε από τήν γοητεία της καί με τή θεία τέχνη του El Greco έξωγράφησε τή ψυχή της.

«Υπάρχει, ειπε, στην Κρήτη κάποιον φλόγα — άς τήν πούμε ψυχή — κάτι πειό πάνω από τήν ζωή κι' από τό θάνατο, που είναι δύσκολο νά τό όρίσης, δηλαδή νά τό περιορίσης. Υπάρχει αύτή ή περιφάνεια, τό πνεύμα, ή παλληκαριά, ή άψηφισιά, καί μαζί τους κάτι άλλο άνέκφραστο καί άσάταμητο, που σε κάνει νά χαιρέσαι που εισαι άνθρωπος. Νά χαιρέσαι, μα καί συνάμα νά σού δίνη μεγάλη εύθύνη. Γιατί ένώ νοιώ (Συνέχεια εις τήν 8ην Σελίδα)

ATTENTION CRETAN YOUTH

THE BRIDGE BUILDER

An old man, going a lone highway,
Came at the evening, cold and gray,
To a chasm vast and deep and wide,
Thru which was flowing a sullen tide;
The old man crossed in the twilight dim,
The sullen stream had no fears for him,
But he turned when safe on the other side
And built a bridge to span the tide.
"Old man," said a fellow pilgrim near,
"You are wasting strength with building here;
Your journey will end with the ending day,
You never again will pass this way;
You have crossed the chasm deep and wide;
Why build this bridge at the eventide?"
The builder lifted his old gray head—
"Good friend, in the path I have come," he said,
"There followeth after me today,
A youth whose feet must pass this way;
This chasm that has been naught to me,
To that fair-haired youth may a pitfall be;
He, too, must cross in the twilight dim—
Good friend, I am building the bridge for him."
—WILL ALLEN DROMGOOLE

ΝΑΚΛΙΑ

Η ΠΕΤΡΑΔΙΣΤΡΑ

Κουρέματά σου στο νοῦ κακορίζικη, ἄν δὲν ἐμπουντάλιασες. Δὲν παλεύγεσαι μπλιό μὲ τοῖ μπουνταλές σου. Ὁ Θεός νά σοῦ δώση κείνονα πού σοῦ λείπει. Ναί.

—Παραίτησέ με ἄν-ε θέλεις, γιατί εἶμαι ἀναγκασμένη.

—Μά δουλειές εἶναι δά, μὰ τὸ Θεό σου, τοῦτεσας πού κάνεις; Πῶς δὲ μεταξεσέρνει ὁ χοῖρος σου ἀπὸ τὰ πηλά, νὰ τὸ νε κοπανίζης ἔτσα λοῆς; Ντὰ δὲ τὸ κατὲς πῶς ὅπου 'ναι πηλά, θουτᾶ ὁ χοῖρος; "Εἰ πιάσε λωδά καὶ ὁ χοῖρος; "Εἰ τοῦ σπάσης τὴ κεφαλὴ του, νὰ θρήσ τὴν ἀναπαή σου, μὰ καλλιὰ 'ναι.

—Βάλε μου καὶ τοῦ λόγου σου χερικό πρωῖ πρωῖ... γιὰ δὲ μὲ δικούνε τὰ δικά μου. Ἄσφεντούρίζᾳ του τηνε ἐγὼ ὀψὲς καὶ διάλε τὴ τρίχα νὰ τὸν ἔχω καταλυμένο. Γ-ῆ θαρεῖς πῶς τὸν ε λυπούμαι; "Επ.ασα μιά θολάκα ὅ,τι καὶ τὴ σήκωνε ἡ μιά μου χέρα καὶ τοῦ τὴν ἄσφεντούρίζᾳ στὴ κεφαλὴ. Κι' ὄντιμως δὲν τὴν ἔφασε. Μὰ δὲ θαστῶ μπλιό νὰ τὸν ἀπαλεύγω.

—Κατέεις πρᾶμμα, καλλιὰ μὲ 'ναι νὰ γκάψω, γιὰ δὲ σὲ γνοιάζει, ἐδᾶ ἀποῦ 'σαι ἔτσα ἀναγκασμένη, νὰ μ' ἄσφεντούρίζης κι' ἐμένα καμιά πετρέ στὴ κεφαλὴ. Καὶ θῶργιε ἐκειέ, πόσες δὲν εἶναι τρουλιασμένες στὸ γύρω τοῖ πόρτας, Λῶπης σέρνεις ἀποῦ τὸ Σέλινο;

—Ναῖσκες, ἀπὸ κεία σέρνω, μὰ δὲν εἶδα 'γὼ κανένα Σελινιώτη νὰ πετραδίζη, μόνο ἔτσα τὸ τῶ θγάλανε οἱ Χωραῖτες γιατί τοῖ ζηλεύγουνε...

—Κατέεις μπάρε μου νὰ μὲ πῆς ποιά 'τονε ἡ γι ἀφορμὴ πού τὸ τῶ θγάλανε;

—Κι' ἀμὲ δὲ κατέω; 'Αλλοῖσμονος.

—"Ε! πέ μου 'δά, κι' ἄς τὸ χοῖρο, μὰ τόσοσα σοῦ κάνει.

—Στὰ μεσόστρατα ποθές, ὄντε πᾶμε στὸ Σέλινο εἶναι ἕνας μεγάλος γκρεμνός. Μιά τσουρίστρα, ἀποῦ ὄντε κι' ἄ τὴ στραφεῖς, σὲ πιάνει θεοτική τρομάρα.

"Εκεια, τὸ λοιπός, στὸ θάθος τοῖ τσουρίστρας τοῦτησας κι' ἔτσε ἀντίκρυτα λιγάκι, εἶναι μιά πλακοῦρα, ἀποῦ ἔτσε νὰ κάμης τὴ χέρα σου νὰ πετάξης μιά πέτρα, θαρεῖς πῶς θὰ φτάξη ἐκειά. Κι' ὄντιμως μὲ θὰ στὰ μισὰ δὲ φτάνει, ὅση κι' ἄ θούλης δύναμη, γιατί 'ναι πολλὰ ἀλάργο.

Στὰ παλαῖνά λοιπός, τὰ χρόνια, ἀποῦ πχαινοφέρνουντο οἱ γι ἄ θρωῖποι μὲ τοῖ γαιδάρους καὶ μὲ τὰ μουλάργια, ἔσταίνουντο ἐκειά μιά οὐλιά κι' ἄμποντερεθγούντο συναμετάξυ τοῖς, ποιανοῦ ἡ πέτρα θὰ φτάξη στὴ πλακοῦρα, ἀποῦ θαρροῦσαν πῶς ἦτονε κοντά. Μὰ ξεγελιούντονε. Μουδὲ στὰ μισὰ δὲν ἀπὸ φτανε.

—"Ω διάλε τῶ ἀποθαμένης τὴ γιὰ δουλειᾶς, ἄν δὲν εἶναι νὰ κουζουλαθῆ κιανεῖς, ἐλέγανε. Θωρεῖς τοῦ λόγου σου. Διαολικὴ συνεργία 'ναι.

Καὶ δόστου κι' ἀναμαζῶνανε πέτρες καὶ τοῖ πετούσανε. Κι' ἔτσα μὲ τὸν καιρό, πέταξε ὁ ἕνας μιά πέτρα, πέταξε ὁ ἄλλος ἄλλη πέτρα, ἀποκάμανε ἀπὸ 'κειά γύρω οὐλες οἱ πέτρες.

Κι' ἀκόμα καὶ σήμερο, ὅσο κι' ἄ δώσης, διάλε πάρε τὴ μιά πού θρίστεις. Γιὰ τοῦτονά, ἐθάστα κι' ὁ πᾶσα εἰς κι' ἀπὸ μιά - δυὸ πέτρες, στὸ θουργάλι του, γ-ῆ στὴ τσέπη, γιὰ

νά τσ. ἄσφεντούρίζᾳ ἐκεια στὴ τσουρίστρα, ὅπως τὴ λένε, νὰ κάμει χάζι, ὄντε θὰ ν'ἐπέρνα.

Κι' ὄντιμως, πολλές θολές, ἀποῦ 'χανε πρᾶμμα σφίξη κι' ἐβιάζοντονε, ἀποξεχνούσανε το, οἱ μπαντέρμοι, κι' ἤρχοντονε στὴ Χώρα... φορτωμένοι πέτρες.

Γιὰ τοῦτονά τὸ τῶ θγάλανε τῶ Σελινιώτῶ πῶς... πετραδίζουνε.

—ΤΟ ΝΙΚΟΛΙΟ

Διὰ τὸν λαοῦς πού ἔχουν ἔνδοξον ἱστορίαν, τὰ καλὰ τῶπεια ὄντων προγόνων τῶν πρέπει νὰ εἶναι ὄντων μνήσεις, διὰ νὰ μιμηθῶν τὰς προγονικὰς ἀρετὰς.

—Δημοσθένης

"Ὅ,τι ἄριστον δύναται νὰ μᾶς δώσῃ ἡ ἱστορία, εἶναι ἐνθουσιασμός τὸν ὅποιον διεγείρει εἰς τὰς ψυχὰς μᾶς.

—Γκαῖτε

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης Σελίδος)

Ὅσο πῶς ἔχεις χρέος νὰ κάμης ὅ,τι μπορεῖς γιὰ νὰ σώσης αὐτὸ τὸ λαό, ἐκεῖνος βλέπει τὴν προσπάθειά σου μὲ εἰρωνεία καὶ περιφρόνησι. Δὲν ἔχει ἀνάγκη κανενός γιὰ νὰ σωθῆ. Σώζει — δὲν σώζεται. "Ἐνα μονάχα σοῦ μένει τότε — νὰ γίνης ἀξιός του».

Τὸ Κάστρο ἐκλαψε τὴν ἡμέρα τοῦ μισμοῦ του καὶ μαζὺ του ἐκλαψε ἡ καρδιά κάθε Κρητικοῦ. Οἱ κατωτέρω στίχοι τοῦ Στεργιογιάννη, πού μᾶς ἔστειλε ὁ κ. Στέφανος Μαρκάκις, ἀπὸ τὸν "Ἄγιο Φραγκίσκο, ἐξωτερικεύουν τὸν πόνο τῆς Κρητικῆς ψυχῆς:

"Ὅφου γλυκὲ τραγουδιστὴ τὴ ὁμορφιάς τοῦ Κάστρου

"Ἴσθυσ' ἡ λάμψ' ἡ δυνατὴ τοῦ ἐδικοῦ σου ἄστρου.

"Ὅφου ἀντάρα καὶ κακὸ ποῦρβε στὴ κεφαλὴ μου,

Νά καρτερῶ νὰ δῶ νεκρὸ τὸ πλιά καλὸ παιδί μου.

Κεῖνο πού μὲ τραγούδηξε στὰ πέρατα τοῦ κόσμου

Καὶ ξάπλωσε καὶ ἔδειξε τὴ δόξα καὶ τὸ φῶς μου.

"Ὅφου καὶ πῶς θὰ σὲ δεχτῶ, παιδί μου Καζαντζάκι,

'Ἀποῦ τὸ κάθε μου στενὸ τόκανες τραγουδάκι.

Πῶς νὰ σὲ θάλω δά νεκρὸ μέσα στὴν ἀγκαλιά μου

'Ἀποῦ ἐσὺ ζωντάνεψες ὅλα τὰ ὄνειρά μου.

Τὴν κάθε μου ἀναπνοή, τὸ κάθε σκίρτημά μου,

"Ἐνοιωθες καὶ μετάφραζες τὴν κάθε πεθυμιά μου.

An Invitation

TO VISIT GREECE
ON THE
TSS OLYMPIA

Meet new friends and renew old acquaintances... visit the ancient glories of our beautiful land. Your Tourist dollars are a welcome aid, buy much more over there. Make a date to sail on the magnificent "OLYMPIA"... always first choice of fellow Greeks.

TSS OLYMPIA, 23,000 tons... fastest to Greece... 16 public rooms and many two-bed staterooms with shower and toilet at low Tourist rates!

Enjoy the excitement of a Mediterranean cruise, via Lisbon, Naples and Messina... on the ship designed for Greeks, by Greeks. The "OLYMPIA" is truly your ship... in spirit, in service, in the superb cuisine and wines. When you step aboard, you're in Greece!

See Your Travel Agent

GREEK LINE

General Steam Navigation Co. Ltd. of Greece